

Oppvekst og utdanningsforslag

Barnehage

Barnehagen er den første faste plassen barn møter etter tryggheten hjemme hos mor og far. Det er svært viktig at barna føler trygghet fra både barn og voksne i barnehagen fra første stund. Barnehagen er barnas faste tilholdssted utenom hjemmet helt til skolestart.

Den største utfordringen for barnehagene er at det er for lav grunnbemanning. Lav grunnbemanning fører til at de ansatte ikke har tid til å utvise like stor omsorg ovenfor barna som de skulle ønske, dette kan gå ut over den tryggheten barna må ha av de voksne. De ansatte opplever til stadig at de ikke har tid til å utføre alle arbeidsoppgavene sine, og at de er for få på jobb. Denne situasjonen gjør at mange av de ansatte blir utslitt over tid.

Utslitte ansatte tærer på arbeidsmiljøet og fører til økt sykefravær, og etter hvert at ansatte slutter eller blir uføre. Det kan bli vanskelig, både å holde på og å rekruttere ansatte inn i et yrke der det er vanskelig å stå i jobb gjennom et helt arbeidsliv. Dette gjelder både fagarbeidere og pedagoger. Et høyt sykefravær og lav bemanning i utgangspunktet fører også til at mange barnehager må bruke mange og dyre vikarer.

En styrket bemanning i barnehagene vil derfor kunne føre til et lavere sykefravær og et bedre arbeidsmiljø for de ansatte. Et bedre arbeidsmiljø vil føre til at flere kan få lyst til å jobbe i barnehagene våre, og dermed gjøre barnehagene til en mer attraktiv arbeidsplass.

Økt bemanning i barnehagene vil også være med på å styrke kvaliteten i barnehagene. Flere ansatte vil være med å ta vare på barnehagebarna, planlegge aktiviteter og lek, og sørge for at alle barna får riktig oppfølging.

Barnehagen er den første fellesskapsarenaen som vi har i Norge. Det er i barnehagen vi lærer å sosialisere oss med andre, enn våre egne foreldre. I Barnehagen lærer ungene viktigheten av sosialt samhold, fellesskap og lek. Barnehagene våre blir derfor en viktig inkluderingsarena for barna våre. Dette gjelder særlig for integrering av innvandrere. Barnehagen blir en arena hvor ungene kan få lære språk og sosiale normer som de vil møte i det norske samfunnet.

I barnehagen skal ungene få lov til å leke. Det er igjennom lek og moro ungene kan bli kjent med hverandre og lære nye ting. Fordi lek er ikke bare moro, det er også mye læring som skjer gjennom leking. Gjennom leking vil ungene utvikle ferdigheter innen språk, motorikk, oppfinnsomhet og mer. Dette er ferdigheter som vil være viktige når barna etter hvert begynner på skolen.

Mange av utfordringene som møter unge voksne merkes allerede i barnehagen. De ansatte i barnehagen kan fra tidlig av se hvilke unger som kommer til å fullføre videregående, og hvilke som kommer til å falle fra. Det er derfor tidlig innsats er viktig. Tidlig innsats handler om at vi skal klare å ta tak i utfordringer som ungene våre sliter med før de utvikler seg til reelle problemer. Gjennom tidlig innsats i barnehagen, men også i grunnskolen kan vi hindre lærevansker, mobbing, og utenforskap senere i livet.

De som sliter mest igjennom utdanningsløpet i Norge er gutter. Gutter får lavere karakterer enn jenter, de dropper oftere ut av videregående opplæring, og er mer sannsynlige for å havne i ungt utenforskap. Det er mange årsaker til denne utviklingen. Men en av årsakene kan være en mangel på mannlige rollemodeller i utdanningsløpet. De aller fleste ansatte i skolen er kvinner, noe som kan føre til at gutter spesielt mangler rollemodeller og kontaktpersoner som har vært i deres sko. Vi mener det derfor er viktig å øke rekrutteringen av menn inn i skole og barnehagene, slik at flere gutter kan møte mannlige rollemodeller gjennom utdanningsløpet.

Lillehammer Arbeiderparti vil:

- Styrke bemanningen i Barnehagene.
- Styrke barnehagene som en inkluderings arena
- Satse på lek i barnehagen
- Fremme arbeidet med tidlig innsats i barnehagene
- Rekruttere flere menn inn Barnehagen og skolesystemet

Grunnskole

Grunnskolen er vår felles grunnmur og vårt sosialdemokratiske mål er at alle skal få like muligheter. Fellesskolen er vårt verktøy for det og må styrkes og utvikles i årene som kommer.

I fellesskolen møter vi folk som har en annen bakgrunn enn oss selv. Det gjør oss i bedre stand til å forstå hverandre, og ha tillitt til hverandre. Fellesskolen skaper en god grobunn for å skape et tillitsfullt samfunn.

Vi har en god skole i Norge, men skolen har noen utfordringer: Fallende resultater, økende grad av skolevegring, skjermbruk, vold og trusler, mobbing, og at flere velger privat skoler. Det at stadig flere har mer fravær, resultater går ned og flere velger privat skoler, er utfordringer vi må se i sammenheng. Vi må skape en offentlig skole der alle føler fellesskap og mestring

Lillehammer Arbeiderparti mener skolen må i større grad bli lokalsamfunnets eie og at flere kan bidra og ha eierskap til skolen. Foreldre/foresatte, lokale lag og foreninger, pensjonister eller andre ressurser i lokalsamfunnet bør i større grad engasjeres i skolen for å skape en tryggere og bedre skole for læring og inkludering.

Vi tror også at i det samarbeidet kan skolene i større grad få muligheten til å utvikle sine særpreg, slik at flere opplever eierskap til skolen. Dette mener vi kan skape en skole med mer trivsel og læring. Samtidig som det pedagogiske og kvaliteten skal være høy på alle våre offentlige skoler.

Lærere og ansatte opplever i større grad vold og trusler. Dette må vi ta på alvor.

Lillehammer ap vil:

- Få en mer helhetlig skole med hvor SFO er integrert i skoledagen
- Sikre grunnbemanning
- Ha flere fysiske lærebøker inn i skolen, samtidig som vi begrenser skjermbruken
- Fortsette med at undervisning, i hovedsak, skjer i fellesskap, men barn som ikke opplever mestring og læring må få tilpasset undervisning
- Styrke skole-hjem samarbeidet
- Inkludere lokalsamfunn gjennom eksempelvis lag og foreninger, pensjonister eller lokalt næringsliv i skolen for å styrke læring og trivsel
- Ha mer praktisk læring – gjerne med andre yrkesgrupper eller pensjonister som bidragsyttere
- Lek skal være hovedaktiviteten i 1.klasse og det må legges til rette for mer lek i hele skolen
- Styrke overgangen mellom barnehage og skole med overgangslærere
- Øke rekrutteringen av menn i skolen
- Ha mer fysisk aktivitet i skolen

Videregående utdanning

Videregående skole utgjør de siste tre til fire årene av utdanningsløpet i Norge. Det er på videregående opplæring elevene må ta valget om hvilken utdanningsretning og studielinje elevene skal ta. Her er det viktig at elevene får god veiledning både før de begynner, men også underveis i opplæringsløpet. Feil valg og dårlig veiledning kan gjøre at mange faller fra i løpet av utdanningen.

I 2025 var det 100 000 mennesker under 30 år som sto utenfor arbeid og utdanning. Å finne løsninger for hvordan vi kan få flere av disse menneskene ut i jobb vil være avgjørende for å skape fremtidens arbeidsliv. I arbeidet med å få flere unge ut i jobb og utdanning er en styrking og videre arbeid med ungdomsløftet viktig. Samtidig må vi sørge for å lukke ventilene som fører til at unge mennesker ender utenfor arbeidslivet. I dette arbeidet er videregående opplæring og fullføringsreformen sentral.

Frafallet fra videregående opplæring har redusert seg de siste 20 årene, men det er allikevel alt for mange som dropper ut av videregående skole. De nyeste tallene viser at

kun 82% av alle norske elever fullfører videregående. Mest dramatisk er tallet for gutter på yrkesfag hvor kun 69,1% av elevene fullfører videregående opplæring.

Årsaker til at elever ikke fullfører Videregående er mange, og varierer fra skoletretthet, følelse av å ikke bli sett, og et system som ikke klarer å fange opp elevene før de har falt helt ut. Dette er problemer som vi må løse.

En løsning kan være å sette inn målrettede tiltak mot enkelt elever som sliter med oppmøte og som er i ferd med å falle ut. Ulike tiltak kan være mer kontakt med rådgivere, helsesykepleiere og lærere på skolen. For at denne kontakten skal bli bedre trengs det også flere helsesykepleiere og rådgivere på de ulike videregående skolene.

Men viktige tiltak kan også være et mer tilpasset opplæringsløp hvor elever kan gå ut som lærlinger i bedrifter tidligere. Disse opplæringsløpene kan være inspirert av en 1+3 modell, hvor første året er på skolen, etterfulgt av tre år som lærling. Men hvor det også er ekstra oppfølging fra skolen gjennom læringstiden. Oppstart av flere 1+3 modeller og andre tilpassede opplæringsløp kan være noe av løsningene for å få ned fraværet på yrkesfaglige linjer.

En måte å få flere alternative opplæringsmodeller, og en mer arbeidslivstilpasset videregående utdanning vil være å engasjere lokalt næringsliv inn i de videregående skolene. Bedre kontakt mellom videregående skole og lokalt næringsliv kan føre til at lokalt næringsliv får bedre tilgang til lærlinger og den kompetansen som de har behov for. Samtidig som de ulike videregående linjene vil kunne bli mer relevante for arbeidslivet.

I arbeidet med å gi alle elever på yrkesfaglige linjer en læringsplass har både lokalt næringsliv og kommunene ett ansvar. Spesifikt for Lillehammer så har vi en videregående skole med to skolesteder i kommunen. På begge skolene utdannes det elever, både innen studiespesialiserende og yrkesfaglige utdanningsløp som lokalt næringsliv har behov for. Et eksempel kan være innenfor helse og oppvekst hvor det årlig går 60 elever. Disse elevene er viktig at Lillehammer kommune kan tilby læringsplasser til. Slik at kommunen kan sørge for å ha nok kompetanse innenfor helsesektoren etter hvert som behovet øker. Noe som gjør særlig helse relevant er at kommunen planlegger å bygge et nytt helsehus i nærheten av dagens videregående skole. Her kan vi se ting i sammenheng, og utforske muligheter for å gi elevene praksis og læringsplasser, særlig knyttet til alternative opplæringsmodeller.

Lillehammer Arbeiderparti vil:

- Styrke yrkesrådgiver tjenesten på ungdomsskolene og videregående skoler.
- videreføre og styrke ungdomsløftet for å få flere unge inn i arbeid eller utdanning
- iverksette målrettede tiltak mot elever som holder på å falle ut av videregående opplæring

- Innføre flere alternative opplæringsmodeller på videregående opplæring
- Se på muligheten for å sikre mer tilpassede utdanningsløp på videregående opplæring.
- At Lillehammer kommune skal ta imot flere lærlinger.
- Flere helsesykepleiere og rådgivere på videregående skoler
- Lokalt næringsliv kan komme tettere på utdanningsløpet